

Huidige status online jeugdwerk

Researchdocument

31-10-2023

Inhoud

Aanleiding	2
Methode	3
Resultaat	4
Conclusie	8
Bronnen	7

Aanleiding

Om een goed inzicht te krijgen in het huidige online landschap van jeugd werk willen we onderzoek doen naar hoe dit wordt aangepakt in Nederland en in de regio Eindhoven. Dit zal gedaan worden door een literatuurstudie en een expertinterview. Dit huidige document omvat de literatuurstudie naar de situatie in Nederland.

Methode

De methode die we bij dit onderzoek gebruiken is de Library research methode. Door middel van het onderzoek doen naar de algemene status van online jongeren werk en wat dit precies is. Dit onderzoek combineren we ook met een competitive analysis waarbij we kijken hoe andere instanties dit probleem oppakken.

Resultaat

Volgens het Nederlands jeugdinstituut (nji) wordt er bij online jongerenwerk gebruik gemaakt van online platforms zoals Whatsapp, Instagram en Snapchat om dezelfde werkzaamheden en doelen na te streven als het reguliere jongeren werk. Je kan het dus zien als een aanvulling van de meer traditionele aanpak.

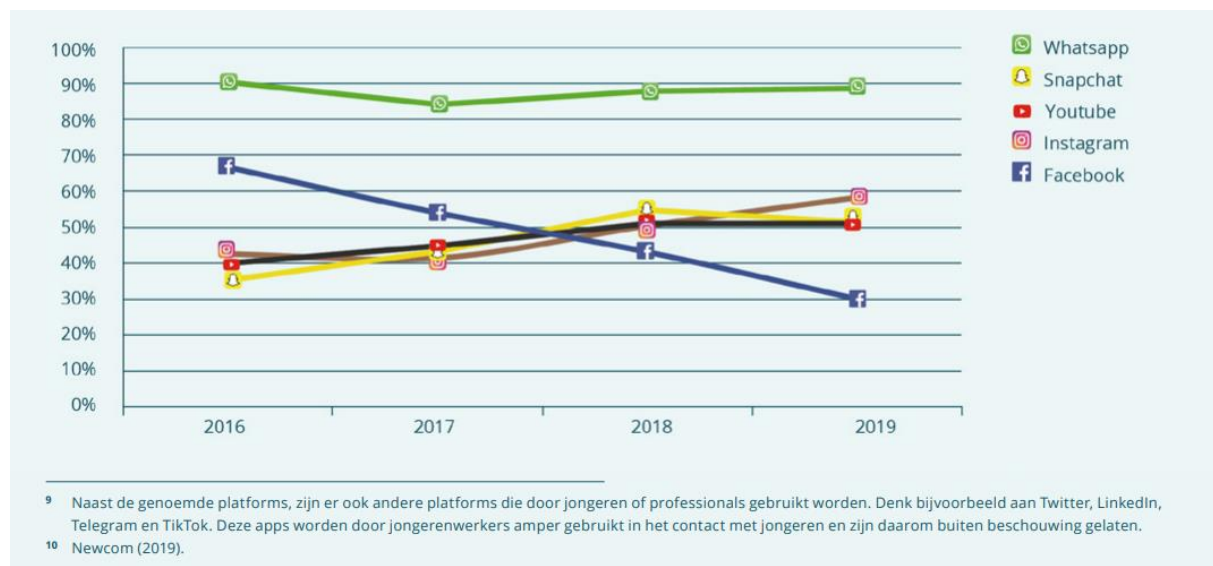
Dit online jongeren werk kan verschillende vormen aannemen en is afhankelijk van de organisatie en de omgeving. Volgens het Nji kan online jongeren werk dienen als:

- Het aanbieden van een vorm van content
- Aanbieden van activiteiten voor jongeren, dingen zoals: gamen, video's maken
- Een instrument voor de jeugdwerker om zijn of haar doelen te behalen

Doordat sociale media vanzelfsprekend is voor de meeste jongeren in het dagelijks leven kan het combineren van het traditionele met het online jongerenwerk een meerwaarde geven. De Nji zegt dat jongerenwerkers sociale media kunnen gebruiken voor de volgende vier functies

- **Contact:** Het bereiken van een grotere doelgroep
- **Doorgronden leefwereld:** zicht op de cultuur waar iemand zich in bevind
- **Vroeg signalering:** vroegtijdig de ontwikkelingen in de buurt volgen, bijvoorbeeld waar vechtpartijen plaats kunnen vinden.
- **Profilering en integrale samenwerking:** Het werk zichtbaar maken richting betrokkenen

Van uit mijn eigen ervaring met de onlinetrends en de statistieken van het nji kan je ik ook zien dat de verschillende sociale media platformen ook snel kunnen veranderen. Waarbij ik vroeger nog vaak het gebruik van skype, facebook en Myspace zag is dit tegenwoordig al flink afgenomen. Het is daarom ook van belang dat jongerenwerkers meegaan met de trends en platformen die op het moment populair zijn.

Figuur 1 social media gebruik onder jongeren (bron:Nji)

Het Nji ziet ook dat jongerenwerkers moeite hebben met het behandelen van jongeren in de onlinewereld, maar ze laten weten dat het geen aparte methodiek is maar een aanvulling op het traditionele werk. Toch zijn er een aantal verschillen waar ze de jongerenwerkers rekening mee moeten houden.

Online		Offline
Er zijn geen fysieke grenzen waardoor een jongerenwerker in korte tijd en onafhankelijk van de fysieke aanwezigheid van jongeren zich een compleet beeld kan vormen van de online leefwereld van jongeren.	Fysieke grenzen	Er zijn fysieke grenzen waardoor het rondkijken in de wijk zichtbaar is. Een jongerenwerker kan slechts op één plek tegelijk zijn en is afhankelijk van de aanwezigheid van de jongere(n) op dat moment
Het is niet mogelijk om een persoon en de non-verbale uitingen (emoties of gezichtsuitdrukkingen) te zien, waardoor dingen soms anders geïnterpreteerd worden.	Non-verbale uitingen	Het is mogelijk om de non-verbale uitingen te zien (emoties en gezichtsuitdrukkingen). Non-verbale communicatie is ondersteunend aan woorden, wat verkeerde interpretaties kan voorkomen.
Contact is niet <i>realtime</i> ¹¹ , waardoor het mogelijk is dat iemand later reageert. Ook stopt het gesprek niet per se wanneer één van de deelnemers besluit niet meer te reageren. De ander kan berichten blijven sturen.	Realtime contact	Contact is <i>realtime</i> , waardoor iemand direct reageert op vragen of opmerkingen. Het gesprek stopt op het moment dat beide personen besluiten om het gesprek af te sluiten.
Het is niet (altijd) mogelijk om te zien met wie men spreekt. Iemand kan zich als een ander voordoen en er kunnen anderen meekijken zonder dat de ander dat doorheeft.	Identificatie	Het is mogelijk om de persoon met wie men spreekt te zien en het is zichtbaar als anderen meeluisteren.
Jongeren ervaren minder drempels om zich ongenueanceerd uit te laten. Hierdoor worden ideeën en gevoelens eerder zichtbaar, maar bestaat ook eerder de kans tot escalatie.	Uiten van mening	Jongeren ervaren drempels om zich nadrukkelijk uit te laten over onderwerpen. Hierdoor zijn er minder heftige reacties, maar blijven veel dingen ook ongezien. ¹²
Iets wat online gedeeld wordt, verdwijnt vaak niet meer. Een screenshot ¹³ of andersoortige opname is snel gemaakt, waarna het vaak erg lastig is deze volledig van het internet te verwijderen.	Opslaan van uitingen	Dingen die men zegt of laat zien verdwijnen vaak na verloop van tijd in de herinnering van mensen. Aan de andere kant worden – met het veelvuldig gebruik van smartphones – ook op straat veel momenten en interacties gefotografeerd of opgenomen door jongeren.

¹¹ Realtime: directe communicatie. Hierbij vindt het uitwisselen van tekst, geluid en/of beeld zonder wachttijden plaats.

¹² Het strikte onderscheid tussen de online en offline wereld is lastig te maken bij het uiten van meningen, omdat de druk die jongeren online ervaren als ze bijvoorbeeld worden uitgedaagd tot offline tot heftigere confrontaties kan leiden.

¹³ Een screenshot is een afbeelding van een momentopname van wat er zichtbaar is op het beeldscherm van een telefoon, computer of laptop.

Figuur 2: Verschillen tussen on- en offline jongeren werk (bron: Nji)

In een tijd waarin jongeren steeds meer tijd op social media doorbrengen, volstaat het niet langer voor professionals om enkel offline actief te zijn. Dit duidt voornamelijk aan dat het werkgebied van een jongerenwerker niet beperkt blijft tot de buitenruimte, school en mogelijk het buurthuis, maar dat social media net zo'n belangrijk oordeel vormt. Stichting JOZ is hier al mee bezig en probeert zich zo goed mogelijk aan te sluiten op het levensritme en leefdomein van jongeren. Zo heeft het online jongerenwerk bij Stichting JOZ zich bijvoorbeeld al uitgebreid naar TikTok en Playstation Network.

Bij verschillende jeugd instellingen in Nederland wordt er al iets gedaan met online jeugdwerk, hieronder zie je een overzicht van jeugd instellingen die al bezig zijn met online jeugdwerk en wat zij precies doen:

Stichting JOZ

Stichting JOZ hierna JOZ genoemd is een stichting gevestigd in Rotterdam die zich bezighoudt met jeugdwerk, zowel offline als online. Een van de eerste principes van hun visie op jeugdwerk is: "Daar zijn waar de jongeren zich bevinden". Als jongeren een groot gedeelte van hun dag online zijn, betekent dit dat JOZ op dit levensritme en leefdomein aansluit door op de goede momenten op de relevante platformen aanwezig te zijn.

Op dit moment heeft het online jeugdwerk van JOZ zich al uitgebreid naar Tiktok en Playstation Network, omdat zij zagen dat jongeren daar veelvuldig te vinden zijn. Toch vindt JOZ dat het zwaartepunt van hun werk altijd in de buitenruimte zal liggen. Zo geeft stichting JOZ aan: "Het sociaal kapitaal van een Online Jongerenwerker 'ligt op straat', wat betekent dat de jongeren die hij of zij van straat kent als vertrekpunt dienen voor zijn of haar online werk."

Online Jongerenwerk breidt het werkgebied en de toolkit van JOZ uit. "We gebruiken social media om jongeren te begeleiden, hun talenten te ontdekken en contact te leggen. Dit vult onze visie op jeugdwerk aan. Het verbindt onze offline en online aanwezigheid en helpt bij het oppikken van zorgwekkende signalen."

Wijkteams Enschede

Voor jeugd in Enschede biedt wijkteams Enschede online hulpverlening aan, zowel via social media als via games, dit noemen zij ook wel 'Jeugdwerk Online'. Ze richten zich op jongeren die in de problemen zitten of dreigen te komen door hun online gedrag. Dit doen ze door in hun leefwereld te zitten, de jongeren op te zoeken en hen te laten praten zodat kinderen en jongeren die ondersteuning nodig hebben op tijd in beeld komen.

Voorlichting

Jeugdwerk Online bestaat uit een paar onderdelen die niet zonder elkaar kunnen, een van deze onderdelen is voorlichting. Op basisscholen en middelbare scholen (groep 8) wordt voorlichting gegeven over gaming, social media en internetgebruik aan leerlingen, leerkrachten en ouders. Hierbij worden onder andere termen als 'pay-to-win' en het instellen van kindvriendelijke opties op een PlayStation behandeld. Veel ouders zijn niet op de hoogte van deze aspecten.

Serieuze problemen

Voorlichting aan ouders, leerkrachten en leerlingen voorkomt veel jeugdproblemen of zorgt ervoor dat problemen vroegtijdig worden aangepakt. Dit gebeurt nadat signalen zijn opgepikt. Concreet gezegd, er wordt bijna dagelijks gedurende enkele uren gegamed, waarbij we contact onderhouden

met kinderen en jongeren om een gemeenschap op te bouwen. Verschillende gamers en vrijwilligers zijn hierbij actief.

Community

Jeugdwerk Online omvat een community voor jongeren waarvan signalen zijn opgepikt. Binnen deze community nemen ze deel aan activiteiten, verdienen punten en kunnen ze hulp bij werk vinden in samenwerking met het UWV. Het hoofddoel is jongeren te helpen bij het ontwikkelen van competenties voor zelfstandigheid in de maatschappij.

Bron: Wijkteams Enschede <https://www.wijkteamsenschede.nl/over-wijkteams-enschede/jeugdwerk-online/>

JeugdStem

<https://jeugdstem.nl/contact>

KIS

Het kennisplatform Inclusief Samenleven (KIS) is er om informatie te bieden over verschillende onderwerpen in Nederland omtrent etniciteit, cultuur en religie. Het KIS heeft een handleiding geschreven hoe je jongerenwerk online aan moet pakken. Dit hebben zij verdeeld in 4 hoofdstukken:

1. Sociale media en jongerenwerk
2. Behoeftte om wederzijds te leren
3. Jongerenwerkers en hun nieuwe publieke positie en rol
4. Sociale media en gevaarlijke verhalen en praktijken

De vier hoofdstukken geven antwoorden op vragen over hoe je goed jongerenwerk doet via internet. Ze zijn gemaakt met aandacht voor het sterker maken van jongeren en hoe sociale media daarbij handig kunnen zijn. We kijken ook naar wat sociale media goed kunnen en letten op het op tijd herkennen van dingen die fout kunnen gaan als je als jongerenwerker online bent. Belangrijk is om grappen te vermijden, niet openbaar te discussiëren en te controleren of je de regels voor omgang met jongeren begrijpt. Het allerbelangrijkste is teruggaan naar de jongeren waarmee je werkt en checken of de manier waarop je contact hebt goed is en helpt. Dit is eigenlijk net zo belangrijk als het hebben van gewone gesprekken.

Bron: Kennisplatform Inclusief Samenleven (KIS) <https://www.kis.nl/sites/default/files/2022-06/online-jongerenwerk-hoe-doe-je-dat-goed.pdf>

Conclusie

Het onderzoek wijst uit dat online jongerenwerk een waardevolle aanvulling is op het traditionele jongerenwerk. Organisaties, zoals het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), benadrukken dat online platforms zoals Whatsapp, Instagram en Snapchat worden gebruikt om vergelijkbare doelen te bereiken als bij regulier jongerenwerk. Online jongerenwerk kan verschillende vormen aannemen, zoals het aanbieden van content, activiteiten, en het dienen als instrument voor jeugdwerkers om hun doelen te bereiken.

Sociale media wordt door jongeren als vanzelfsprekend beschouwd in hun dagelijks leven, wat de integratie van online jongerenwerk met traditionele methoden waardevol maakt. Jongerenwerkers kunnen sociale media gebruiken voor contact, inzicht in de leefwereld, vroegtijdige signalering, en profilering en integrale samenwerking. Het is van essentieel belang dat jongerenwerkers meegaan met de trends en platformen die op dat moment populair zijn.

Het onderzoek toont aan dat diverse jeugdinstituten in Nederland al actief zijn met online jeugdwerk, zoals Stichting JOZ en Wijkteams Enschede. Deze organisaties passen hun benadering aan op de online leefwereld van jongeren, waarbij voorlichting en community-building een belangrijke rol spelen.

In een tijd waarin jongeren steeds meer tijd op sociale media doorbrengen, is het duidelijk dat het werkgebied van jongerenwerkers niet langer beperkt blijft tot offline activiteiten. Het is van belang dat professionals zich aanpassen aan de online leefwereld van jongeren om effectief te kunnen blijven ondersteunen.

Bronnen

Enschede, W. (sd). *Jeugdwerk Online*. Opgehaald van Wijkteams Enschede:

<https://www.wijkteamsenschede.nl/over-wijkteams-enschede/jeugdwerk-online/>

KIS. (2022, Juni). *Online jongerenwerk hoe doe je dat goed*. Opgehaald van KIS:

<https://www.kis.nl/sites/default/files/2022-06/online-jongerenwerk-hoe-doe-je-dat-goed.pdf>

Nederlands Jeugdinstituut. (2019). *Online jongerenwerk in de online leefwereld van jongeren*.

Opgehaald van NJI: <https://www.nji.nl/publicaties/online-jongerenwerk-werken-in-de-online-leefwereld-van-jongeren>